

Dylemat zawężanej specjalizacji dyscyplin nauki: na ile dogłębnie historyk medycyny powinien sięgać do stanu wiedzy z zakresu dziejów Zachodu i jego kultury?

Na przykładzie publikacji Michaliny Brody „Lekarze w państwie zakonu krzyżackiego w Prusach XIV-XV wieku” (Kraków 2013)

Dilemma of the narrowed specialization of science: How deeply should a historian of medicine go into the history of the West and Western culture?

The case of the book “Physicians in the State of the Order of Teutonic Knights in Prussia of the fourteenth and fifteenth century” by Michalina Broda (Cracow 2013)

Dominik Kubicki

Poznań

Streszczenie: Na przykładzie publikacji Michaliny Brody „Lekarze w państwie zakonu krzyżackiego w Prusach XIV-XV wieku” (2013) autor artykułu podnosi, coraz bardziej stającą się złożoną, kwestię współcześnie uprawianej nauki. W dyscyplinie historii medycyny europejskiej stanowi ona badawczy dylemat: na ile dogłębnie badacz historii medycyny powinien sięgać do stanu wiedzy z zakresu procesu dziejowego i dziejów Zachodu, a nawet dziejów powszechnych, aby sprawić badawczą „czytelność” prezentowanych przez siebie rezultatów badawczych [nowych, bardziej szczegółowych treści], reprezentowanej przez siebie nauki szczegółowej. W przedmiocie rozważań rozchodzi się o dogłębność i szerokość kreślenia historycznego tła mediewalnej *Christianitas*, a na jej tle i zarazem w odniesieniu do królestwa polskiego realiów państwa zakonu krzyżackiego, aby bardziej zrozumiałe stały się nowo prezentowane treści archiwalne, dotyczące działalności medyków w państwie krzyżackim w Prusach wraz z ówczesnym zakresem ich kompetencji medycznych.

Abstract: Basing on the example of the publication of Michalina Brody “Lekarze w państwie zakonu krzyżackiego w Prusach XIV-XV wieku” (2013), the author of the article raises a recently increasingly complex issue in humanities. He does it in relation to the history of medicine, putting the problem: how deeply a researcher of medicine history should reach the state of knowledge of the process of history and the history of the West, and even world history, to achieve the “readability” of presented research results [of new, more specific content], in the discipline he represents. The considerations of the issue take the form of both the depth and width of the plot of the historical background of the medieval *Christianitas* (Christendom), and on it and in relation to the kingdom of Polish presents the state of the Teutonic Order to make a new primary literature more understandable, concerning the activities of physicians in the State of the Teutonic Order in Prussia.

Słowa kluczowe: historia medycyny, mediewalny uniwersytet europejski, medycyna w państwie zakonu krzyżackiego, interdyscyplinarność nauki

Key words: history of medicine, Order of Teutonic Knights in Prussia, interdisciplinarity of knowledge

Streszczenie: Artykuł przedstawia rozwój farmacji i zawodu farmaceuty w Portugalii w latach 1950-2010, zwłaszcza po włączeniu Portugalii w Europejską Wspólnotę Gospodarczą w 1986 r. Scharakteryzowano tradycje farmacji portugalskiej oraz system opieki zdrowotnej w Portugalii. Przeanalizowano wpływ zmian prawnych i organizacyjnych dotyczących własności aptek ogólnodostępnych i zaopatrzenia hurtowego w leki na praktykę zawodową farmaceutów. Autorzy opisali rozmieszczenie aptek i dostarczyli szczegółowej wiedzy o różnych aspektach pracy farmaceutów, w tym o organizacjach zawodowych, w Portugalii. Ponadto przedstawiono, jak wprowadzona została opieka farmaceutyczna w Portugalii, a także scharakteryzowano przebieg globalizacji farmacji w tym kraju. Autorzy oparli się na czasopiśmie portugalskich jako źródłach historycznych, a ponadto korzystali z wartościowych opracowań.

Abstract: The article presents the development of pharmacy and pharmacist profession in Portugal in 1950-2010, especially after Portugal's entry into the European Economic Community in 1986. Portuguese pharmaceutical traditions and the health care system in Portugal are characterized. The authors investigated how legal regulations and organizational changes concerning pharmacy ownership and wholesale distribution of medicines and various products influenced on the development of pharmacist profession in Portugal. They described the geographical distribution of community pharmacies and provide detailed knowledge about pharmaceutical practice and pharmaceutical associations in Portugal. Moreover, the history of pharmaceutical care and the course of its implementation were presented. The authors based on the Portuguese journals as historical sources and used some valuable secondary literature.

Słowa kluczowe: historia farmacji, apteki w Portugalii, system prawny aptek w Portugalii, globalizacja farmacji, opieka farmaceutyczna

Key words: history of pharmacy, pharmacies in Portugal, legal system of pharmacy in Portugal, globalization of pharmacy, pharmaceutical care

Szpital Żydowski w Przemyślu (1595–1944)

The Jewish Hospital in the Town of Przemyśl (1595-1944)

Zenon Andrzejewski

Przemyśl

Streszczenie: Artykuł przedstawia historię szpitala żydowskiego, istniejącego w latach 1595-1944 w Przemyślu. Pierwotnie był to przytułek dla ubogich, zamknięty w 1772 r. Następne wzmianki o tym szpitalu pochodzą z 1842 r. i dotyczą pomocy finansowej udzielanej mu przez Żydowską Gminę Wyznaniową. W 1872 r. szpital został zreorganizowany, a w 1904 r. rozbudowany. Pracowali w nim lekarze polscy i żydowscy. Podczas I wojny światowej w jego budynkach były zlokalizowane różne szpitale wojskowe i epidemiczne. W okresie międzywojennym szpital nadal służył ludności żydowskiej. Po wyzwoleniu Przemyśla spod okupacji niemieckiej przestał istnieć.

Abstract: The article presents the history of the Jewish Hospital existed in 1595-1944 in the town of Przemyśl in Poland. It was established as a shelter for the poor Jews and was closed in 1772. In 1842 the hospital was supported by a newly established Jewish community and reorganized in 1870. There was a place to work for Polish and Jewish doctors. In 1904 the Jewish Hospital was reorganized and extended. During the First World War in its buildings some military and epidemic hospitals were organized. It was open for Jewish community in the interwar period. After the Second World War the hospital was liquidated.

Słowa kluczowe: historia medycyny, szpitale żydowskie, historia Przemyśla

Key words: history of medicine, Jewish hospitals, history of the town of Przemyśl

Z dziejów Sanatorium św. Elżbiety w Poznaniu i jego właścicieli

History of the Saint Elizabeth Sisters' Hospital in Poznań and its owners

Anita Magowska, Halina Bogusz

Poznań

Streszczenie: Artykuł przedstawia działalność istniejącego w latach 1909-1949 Szpitala Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety w Poznaniu. Podstawą źródłową są materiały pochodzące ze zbiorów poznańskich elżbietanek i Archiwum Państwowego w Poznaniu. Przedstawiono historię szpitala, za szczególnym uwzględnieniem dwóch wojen światowych, jego organizację, personel medyczny i pacjentów. Elżbietanki przybyły do Poznania w 1871 r. i początkowo pełniły posługę pielęgniarską w domach chorych. W 1909 r. otworzyły tutaj szpital, który był zorganizowany według najlepszych wzorów zachodnioeuropejskich. Jego dyrektorem był dr Leon Mieczkowski, były asystent znakomitych polskich chirurgów Ludwika Rydygiera i Jana Mikulicza, a po jego śmierci Jan Schlingmann. Po II wojnie światowej szpital został znacjonalizowany. Dopiero w 2012 r. władze państwowe zwróciły siostrze budynek.

Abstract: The article focuses on the Saint Elizabeth Sisters' Hospital in the town of Poznan, Poland, which existed between 1909 and 1949. Primary sources are Sisters' records kept at their province home in Poznań and the State Archive in this town. This study presents the history of hospital, including two world wars, its organization, medical staff, and patients. Saint Elizabeth Sisters arrived to Poznań in 1871 and started their nursing home ministry soon. In 1909 the Sisters opened a new hospital which was organized according to the best Western European patterns. Dr. Leon Mieczkowski, a surgeon and ex-assistant of clinics run by Ludwik Rydygier and Jan Mikulicz, took the position of its director and was followed by Jan Schlingmann. After the World War Second the hospital was nationalized and returned to the Sisters just in 2012.

Słowa kluczowe: historia szpitali, historia pielęgniarstwa, elżbietanki

Keywords: history of hospitals, history of nursing, St Elizabeth Sisters

Dr Zofia Garlicka (1874-1942) – lekarz ginekolog, przewodnicząca Zrzeszenia Lekarek Polskich,
więźniarka Pawiaka i Auschwitz-Birkenau

Dr. Zofia Garlicka (1874-1942) – a gynaecologist, the President of the Medical Women’s Association,
a prisoner of the Pawiak Prison and the Auschwitz-Birkenau

Maria Ciesielska

Warszawa

Streszczenie: Zofia Garlicka urodziła się 19 czerwca 1874 r. w Niżnym Nowogrodzie. Ukończyła studia medyczne na Uniwersytecie w Zurychu uzyskując tytuł doktora nauk medycznych. Specjalizowała się w ginekologii i położnictwie w Krakowie. Działała w licznych organizacjach społecznych, zabiegając o poprawę losu pracujących kobiet ciężarnych i położnic. Była jedną z założycielek i przewodniczącą Stowarzyszenia Lekarek Polskich. W okresie okupacji hitlerowskiej w Polsce działała w strukturach Armii Krajowej, za co została aresztowana i uwięziona na „Pawiaku”. W październiku 1942 r. została przewieziona do KL Auschwitz-Birkenau, gdzie wkrótce zmarła w wyniku zachorowania na tyfus plamisty.

Abstract: Zofia Garlicka was born on June 19th, 1874 in the town of Nizhny Novgorod. She graduated from medicine at the University of Zurich with a doctorate in medicine. She specialized in gynecology and obstetrics in Krakow. She worked in a number of community organizations striving to improve situation of working pregnant women. She was a co-founder and the president of the Medical Women’s Association in Poland. During the Nazi occupation of Poland she joined the Home Army. She was arrested and imprisoned in the Pawiak Prison. In October 1942 she was taken to the Auschwitz-Birkenau, where she died because of typhus soon.

Słowa kluczowe: historia medycyny, Pawiak, niemieckie obozy koncentracyjne, Auschwitz-Birkenau, Zrzeszenie Lekarek Polskich, Zofia Garlicka

Key words: history of medicine, the Pawiak Prison, German concentration camps, Auschwitz-Birkenau, Medical Women’s Association, Zofia Garlicka

Hieronim i Adam Szantruczek – zasłużeni dla międzyrzeckiego lecznictwa

Hieronim and Adam Szantruczek – the distinguished for health care in the town of Międzyrzecz

Piotr Ernst

Gorzów Wielkopolski

Streszczenie: Doktor Hieronim Szantruczek (1887-1965) ukończył studia lekarskie w Krakowie. W czasie pierwszej wojny światowej uczestniczył w walkach II Brygady Legionów Polskich. Po wojnie był dyrektorem szpitali m.in. w Lwowie, Nowym Targu, Rzeszowie. Po zakończeniu drugiej wojny światowej przeniósł się do Międzyrzecza, gdzie organizował szpital, którym kierował do przejścia na emeryturę tzn. do końca marca 1961 roku. Doktor Adam Szantruczek (1927-1995) ukończył, podobnie jak ojciec, studia w Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 1 stycznia 1962 r. do 31 stycznia 1970 r. kierował międzyrzeckim szpitalem. Zarówno doktor Hieronim Szantruczek, jak i jego syn Adam zapisali się we wdzięcznej pamięci mieszkańców Międzyrzecza, nie tylko jako znakomici chirurdzy, ale też jako wybitni działacze społeczno-polityczni.

Summary: Dr. Hieronim Szantruczek (1887-1965) was a graduate in medicine from Krakow. During the First World War he took part in the battles of the Second Brigade of the Polish Legions.- After the war he was the director of hospitals, inter alia, in Lviv, Nowy Targ, Rzeszow. After the Second World War he moved to the town of Międzyrzecz, where he organized the hospital. He was its director to the end of March 1961 when he went into retirement. Dr. Adam Szantruczek (1927-1995), graduated from medicine, like his father, in Krakow. From 1 January 1962 to 31 January 1970, he was the director of the municipal hospital in Międzyrzecz. Both Dr. Hieronim Szantruczek and his son Adam signed up in grateful memory of inhabitants of the town of Międzyrzecz, not only as an excellent surgeons, but also as a prominent political and social activists.

Słowa kluczowe: historia medycyny, biografie lekarzy, XX wiek, Międzyrzecz

Key words: history of medicine, doctor's biography, twentieth century, Międzyrzecz

Człowiek w przestrzeni – historia propriocepcji

Man in Space: the History of Proprioception

Marta Jokiel, Leszek Romanowski

Poznań

Streszczenie: Propriocepcja jest jedną z podstawowych składowych motorycznej części układu nerwowego człowieka. Do jej głównych zadań należy przede wszystkim odbieranie bodźców ze środowiska zewnętrznego i kontrolowanie odpowiedzi motorycznej w postaci wzbudzenia ruchu lub napięcia odpowiednich struktur tkankowych. Jej sprawne funkcjonowanie stanowi fundament prawidłowo funkcjonującego organizmu. W ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat istota propriocepcji została doceniona przez szerokie grono naukowców, lekarzy specjalistów oraz fizjoterapeutów, którzy zgodnie podkreślają, iż jest ona kluczowym elementem zakończenia procesu rehabilitacji oraz pełnego powrotu do zdrowia pacjentów. Historia tego ciekawego zjawiska sięga połowy XVI wieku, jednakże swój prawdziwy rozkwit osiągnęła na przełomie XIX i XX wieku dzięki pracy Sir Charlesa Scotta Sherringtona.

Abstract: Proprioception is one of the basic components of the motor unit of human nervous system. It is mainly responsible for the external stimulus perception and motor response control in the form of movement or tissue contraction. It's efficient function is the base of proper function of human organism. In last few years the issue of proprioception was appreciated by many scientists, specialists and physical therapists which declare that it is one of the most important elements in the ending of the rehabilitation process and patients full recovery. History of this interesting phenomenon is reaching the middle of the XVI century but the full achievement is dated in XIX century thanks to works of Sir Charles Scott Sherrington.

Słowa kluczowe: propriocepcja, historia ortopedii, historia medycyny, Charles Scott Sherrington

Key words: proprioception, history of orthopedics, history of medicine, Charles Scott Sherrington

Anna Bodnar

Poznań

Streszczenie: Niniejszy artykuł ma na celu omówienie historii choroby afektywnej dwubiegunowej w kontekście badań nad teorią umysłu. Choroba afektywna dwubiegunowa (ChAD) charakteryzuje się występowaniem stanów psychopatologicznych – manii i depresji, które są sobie przeciwstawne. ChAD jest zaburzeniem znacznie wykraczającym poza aspekt medyczny. W ostatnich latach szerokie spektrum jej objawów, przynależących do epizodu depresji oraz będących przejawem manii, stało się przedmiotem zainteresowania psychologii. Szczególny obszar badań w ostatniej dekadzie dotyczy związku pomiędzy ChAD a teorią umysłu, określaną inaczej jako mentalizacja. W pracy przedstawiono genezę i rozwój badań nad ChAD. Omówiono, jak ChAD z przedmiotu zainteresowania medycyny stała się obiektem badań psychologii, która koncentruje się na objawach i ich leczeniu oraz analizuje, w jaki sposób objawy zaburzeń psychicznych dezorganizują życie społeczne. Druga część artykułu koncentruje się na przedstawieniu historii powstania teorii umysłu. Ponadto omówiono drogę prowadzącą od badań nad autyzmem i schizofrenią do analizy deficytów teorii umysłu w ChAD.

Abstract: This article focuses on the history of research on bipolar disorder and the theory of mind. Bipolar disorder characterizes shifts in mood and behavior known as mania and depression which are antagonistic. Bipolar disorder is of medical and social significance. The symptoms vary widely in their pattern and are investigated at the present time. The important research problem became relationship between bipolar disorder and the theory of mind. The article presents the origin and development of research on bipolar disorder, especially psychological research on its consequences for social life. The second part of article presents the history of the theory of mind and its use in research on patients suffering from autism, schizophrenia and bipolar disorder.

Słowa kluczowe: historia psychiatrii, choroba afektywna dwubiegunowa, poznanie społeczne, teoria umysłu

Key words: history of psychiatry, bipolar disorder, social cognition, theory of mind

Historia badań genetycznych nad stożkiem rogówki (keratoconus)

History of genetic research on keratoconus

Karolina Kulińska

Poznań

Streszczenie: Stożek rogówki (Keratoconus, KC) – obustronna niezapalna choroba oczu charakteryzująca się ścieńczeniem, zniekształceniem i uwypukleniem przedniej części rogówki, co prowadzi do pogorszenia ostrości widzenia, astygmatyzmu, w najcięższych przypadkach – do utraty wzroku. KC to choroba o złożonej etiologii, z silnym udziałem czynników genetycznych. Badania mające na celu scharakteryzowanie podłoża genetycznego stożka rogówki trwają już ponad 100 lat. Jak do tej pory naukowcom nie udało się zidentyfikować markerów genetycznych choroby – przydatnych we wczesnej diagnostyce i leczeniu. Niniejsza praca ukazuje historyczny aspekt badań genetycznych nad stożkiem rogówki.

Summary: Keratoconus (KC) is a bilateral non-inflammatory eye disease characterized by thinning, distortion and protrusion of anterior cornea that leads to deterioration of visual acuity, astigmatism, and in the most extreme cases – loss of vision. KC is a complex condition with strong evidence of genetic factors associated with the disease. Genetic aetiology of keratoconus has been investigated for more than 100 years. So far, scientists have failed to identify genetic markers of keratoconus – useful in the early diagnosis and treatment. This article focuses on the history of genetic research on keratoconus.

Słowa kluczowe: historia okulistyki, genetyka, markery genetyczne, stożek rogówki

Key words: history of ophthalmology, genetics, genetic markers, keratoconus

Józef Apolinary Rolle (1830-1894) – między psychiatrią a humanistyką

Józef Apolinary Rolle (1830-1894) – between psychiatry and history

Anita Magowska, Kacper Nijakowski, Zuzanna Kozłowska, Zuzanna Lewandowska, Zofia Orzechowska, Agnieszka Wysocka

Poznań

Streszczenie: Artykuł przedstawia życie i dorobek naukowy zapomnianego polskiego psychiatry, Józefa Apolinarego Rolle (1830-1894). Był on jednym z pierwszych polskich lekarzy, którzy specjalizowali się w psychiatrii w Niemczech i we Francji. Przez większość życia kierował zakładem dla chorych umysłowo w Kamieńcu Podolskim. Zmodernizował opiekę nad chorymi, m.in. wprowadzając terapię zajęciową. Poza pracami naukowymi z zakresu psychiatrii Rolle publikował artykuły historyczne oparte na dokumentach pochodzących z archiwów domowych i kolekcji rodzinnych. Jego prace historyczne cieszyły się popularnością i zainspirowały Henryka Sienkiewicza do napisania „Trylogii”. Materiałem do niniejszego studium były artykuły Józefa Rolle i skierowane do niego listy z lat 1868-1896, przechowywane w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie.

Abstract: The article presents a forgotten Polish psychiatrist Józef Apolinary Rolle (1830-1894), his life and achievements. He was one of the first Polish physicians trained in psychiatry in Germany and France. Almost all life he run the ward for mentally ill patients in the town of Kamieniec Podolski, then in Russian Poland. He modernized therapy of mental disease and introduce occupational therapy. Despite works on psychiatry, he published historical articles based on documents taken from some private archives and family collections, missed at the present time. His historical works were popular and inspired Henryk Sienkiewicz to write “Trilogy”. This study is based on articles by Rolle and the collection of letters sent to him in 1868-1896 and kept in the Jagiellonian Library in Cracow.

Słowa kluczowe: historia psychiatrii, Józef Rolle, kultura polska w dziewiętnastym wieku, historia nauki

Key words: history of psychiatry, Józef Rolle, Polish culture in the nineteenth century, history of science

Listy do dra Józefa A. Rolle (1830-1894) ze zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej
(wybór)

Letters to Dr. Józef A. Rolle (1830-1894) from the collection of Jagiellonian Library
(selection)

Joanna Lusek

Bytom

Streszczenie: Artykuł przedstawia Karola Skałkę i jego zbiór archiwalnych fotografii. Karol Skałka urodził się 14 sierpnia 1928 r. w Cieszynie. W latach 1947-1952 studiował chemię we Wrocławiu. W lutym 1950 r. został asystentem Zakładu Chemii Wydziału Stomatologii, a trzy miesiące później asystentem Zakładu Chemii Fizjologicznej Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej we Wrocławiu. Dyplom magistra chemii uzyskał w czerwcu 1952 r. i podjął wtedy pracę w laboratorium Szpitala Śląskiego w Cieszynie. W latach 1958-1996 kierował pracownią fotograficzną w tym szpitalu i gromadził fotograficzną dokumentację medyczną. Jego zdjęcia zostały wykorzystane w wielu pracach naukowych. Fotografia była jego pasją. Interesował się architekturą Szpitala Śląskiego (poprzednio: Evangelischen Allgemeines Krankenhaus der Gemeinde in Teschen, Schlesisches Krankenhaus) i ludźmi z nim związanymi. Jego kolekcja fotografii składa się ze 191 obiektów przedstawiających: archiwalne plany szpitala, jego budynki, pokoje pacjentów i personel medyczny. Zbiór obejmuje okres od 1889, kiedy szpital powstał, do lat 1990-tych.

Abstract: This article presents Karol Skałka and his collection of photos. Karol Skałka was born in 14th August 1928 in the town of Cieszyn. In 1947-1952 he studied chemistry in Wrocław. Since February 1950 he became an assistant at the Department of Chemistry of the Faculty of Dentistry and three months later he change this job to take the same position at the Department of Physiological Chemistry of the Faculty of Medicine of the Medical Academy in Wrocław. He received Master's degree in Chemistry in June 1952 and started to work in a laboratory of the Silesian Hospital in Cieszyn. In 1958-1996 he managed a photographic studio at the hospital and collected photographic medical records. His works were used in many scientific studies. His passion as an art of photography. He was interested in architecture of the Silesian Hospital in Cieszyn (formerly: Evangelischen Allgemeines Krankenhaus der Gemeinde in Teschen, Schlesisches Krankenhaus) and his supporters and employees. His collection consists with 191 images presenting: archival plans of the hospital, hospital buildings, chambers for patients, and the hospital staff. The collection covers the period from 1889, when the hospital was established, to the 1990s.

Słowa kluczowe: historia fotografii, Karol Skałka, Szpital Śląski w Cieszynie

Key words: history of photography, Karol Skałka, Silesian Hospital in Cieszyn

Wojna i medycyna w zbiorach i badaniach naukowych Fundacji Generał Elżbiety Zawackiej

War and medicine in the holdings and studies of the Generał Elżbieta Zawacka Foundation

Anna Mikulska

Toruń

Streszczenie: Artykuł przedstawia życie gen. prof. dr hab. Elżbiety Zawackiej (1925-2009) oraz historię i cele założonej przez nią Fundacji Generał Elżbiety Zawackiej w Toruniu. Scharakteryzowano zbiory Fundacji. Przedstawiono charakterystykę tych zbiorów, a szczegółowo opisano zbiory archiwalne dotyczące Wojskowej Służby Kobiet podczas II wojny światowej.

Abstract: The article presents General Professor Elżbieta Zawacka's (1925-2009) life, especially during the Second World War, and the history and goals of the Generał Elżbieta Zawacka Foundation in Toruń. The holdings of this Foundation are characterized, especially the sources concerning the Women' Military Service during the Second World War.

Słowa kluczowe: II wojna światowa, Elżbieta Zawacka, kobiety w medycznej służbie wojskowej

Key words: Second World War, Elżbieta Zawacka, women in medical military service

Szkic z historii aptekarstwa w Grodzisku Wielkopolskim do 1939 roku

Sketch of the history of pharmacies in the town of Grodzisk Wielkopolski before 1939

Grzegorz Kubacki

Kórnik

Streszczenie: Artykuł opisuje historię aptekarzy i aptek w Grodzisku Wielkopolskim do 1939 r. Pierwsze wzmianki dotyczące aptekarzy w tym mieście pochodzą z 1637 r. i dotyczą Stephanusa pharmacopola. Szczególną uwagę poświęcono zwłaszcza czasom Powstania Wielkopolskiego oraz okresowi międzywojennemu, kiedy w mieście rywalizowali ze sobą o pacjentów aptekarze Roman Napierała i Władysław Ziętak.

Abstract: This article presents the history of pharmacists and their pharmacies in the town of Grodzisk Wielkopolski in Poland before 1939. The oldest archival record about pharmacists in this town originated from 1637 and concerns with an apothecary Stephanus. The article focuses on the Greater Poland Uprising and the interwar period, when pharmacists Roman Napierała and Władysław Ziętak competed for patients.

Słowa kluczowe: historia farmacji, apteki w Grodzisku Wielkopolskim

Key words: history of pharmacy, pharmacies in the town of Grodzisk Wielkopolski